

29.03 2023

Anbefalinger til en Strategi for Effektiv Energianvendelse

De globale klimaudfordringer er fortsat en af de største udfordringer, verden står over for. Samtidig har den globale energikrise, der tog fat med Ruslands invasion af Ukraine, accelereret fokus på afhængighed af fossile brændsler og behovet for at have en høj forsyningsikkerhed. Høje energipriser har været med til at øge interessen for effektiv energianvendelse, der både vil adressere klimaudfordringen, øge forsyningsikkerheden og være borgeres og virksomheders værn mod høje energiregninger.

Udfordring

En af de helt store opgaver i energisystemet er at elektrificere mest muligt. Det betyder, at el-behovet fordobles eller tredobles frem mod 2030, og femdobles frem mod 2050.

Samtidig er det en udfordring, at energien i stigende grad er afhængig af vejr og vind. Effektiv og fleksibel brug af energien er en del af svaret, og der er behov for, at energiforbrugere kommer til at være en integreret del af energisystemet og som aktiv medspiller.

Endelig er der en stor, økonomisk besparelse og forbedret konkurrenceevne ved at sikre, at energien bliver brugt effektivt. Trods årtiers indsats for at effektivisere vores bygninger og industrielle processer, er der stadig store potentialer for at gøre mere, da de lavthængende frugter vokser ud igen.¹

Det er en bunden opgave at implementere EU-lovgivningen. Med en samlet strategi kan Danmark implementere EU-direktiver på en strategisk og ambitiøs måde, hvor vi også kan vise omverdenen, at vi har en effektiv, fleksibel og grøn energianvendelse.²

Løsning

Effektiv energianvendelse rummer sammen med omlægning fra sort til grøn energi og elektrificering svaret på, hvordan vi på både kort og langt sigt når i mål med den grønne omstilling på en omkostningseffektiv og skånsom måde. Jo mere energieffektive vi bliver, jo hurtigere vil vi komme i mål.

Hvis vi både energieffektiviserer og udnytter potentialerne i samspillet mellem energiforsyning og energiforbrug til bygningers drift via digitalisering og tilgængelighed og anvendelse af forbrugsdata, kan vi eksportere mere af vores grønne energiproduktion. Samtidig kan vi gøre vores energiforsyning mere robust ved at reducere energibehovet, når vinden ikke blæser, og solen ikke skinner.

På kort sigt er effektiv energianvendelse dét, der sikrer hurtige og omkostningseffektive besparelser, der kan mindske afhængigheden af fossile brændsler og mindske udledningen af CO₂. På langt

¹ En ny [rapport](#) fra Energistyrelsen viser eksempelvis, at energiforbruget i fremstillingsvirksomheder, landbrug og bygge- og anlæg kan reduceres med ca. 10% ved gennemførelse af investeringer med tilbagebetalingstid under 4 år.

² t.o. har Rådet for Energieffektiv Omstilling tidligere udarbejdet anbefalinger til [principper for energieffektivisering i den grønne omstilling](#), [EED](#) og [EPBD](#), herunder [Renovation Wave](#).

sigt er effektiv energianvendelse afgørende for at sikre en omkostningseffektiv udbygning af energiforsyningen med vedvarende energi.

Energieffektivisering er dermed samlet set en nøglebrik i det puslespil, som udgør fremtidens energisystem, som er grønt, sikkert, billigt og fleksibelt. Energieffektivisering skal ses i en energisystemskontekst, hvor sektorintegration har en central rolle, hvis vi skal udnytte potentialerne i effektivt energiforbrug. Vi skal effektivisere på en klog måde, der er tænkt sammen med den øvrige grønne omstilling.

Derfor er der behov for en strategi, med målsætninger, virkemidler og plan for løbende opfølgning som tydeligt viser vejen til et intelligent, effektivt og fleksibelt Danmark. Det vil også åbne for, at Danmark implementerer den kommende EU-lovgivning, så det kommer til at give mening i et større billede, og kan stille Danmark et godt sted internationalt, og åbne for yderligere globale forretningsmuligheder.

Indhold

En strategi bør indeholde følgende elementer:

1. Strategisk retning, mål og potentialer

- *Hvordan skal energieffektivisering bidrage til omstillingen af energisystemet og til realisering af klimamålene?*

Strategien skal helt overordnet forholde sig til, hvordan energieffektivitet kan bidrage positivt til omstillingen af energisystemet fra sort og statisk, til grøn og fluktuerende energi. Det inkluderer estimer for reduktion af omkostninger til udbygning af VE og infrastruktur, øget fleksibilitet på efterspørgselsiden, begrænset behov for biomasse, reduceret ressourcetryk i form af råstoffer m.v.

- *Hvad skal de danske målsætninger for energieffektivitet være?*

Energieffektiviseringsområdet er i vidt omfang drevet af EU-krav. Strategien skal forholde sig til implementering af krav og opstille mål, der som minimum svarer til den danske regerings holdning til effektiviseringsmålene for EU.

Strategien bør desuden opstille nationale målsætninger med passende og hensigtsmæssige indikatorer for alle sektorer for 2030, 2040 og 2050. I den forbindelse bør det offentlige gå foran med et højt ambitionsniveau.³

- *Hvor store er potentialerne?*

Vi ved, at der i dag er store ikke-realiserede samfundsøkonomiske potentialer i energieffektivisering i sektorerne bygninger, erhverv/industri og transport. Men der mangler et samlet overblik. For at fremme en omkostningseffektiv og gennemtænkt energieffektiviseringsindsats, skal strategien sætte tal på de ikke-realiserede samfundsøkonomiske potentialer sektor for sektor. Der hvor vi mangler data, skal strategien anvise, hvilke analyser der er nødvendige for at skabe det fulde overblik.

³ Se evt. [anbefalinger til at effektivisere kommunernes energiforbrug](#).

2. Virkemidler og digitalisering

- *Hvilke virkemidler skal iværksættes for at nå målene og indfri potentialerne?*
Strategien skal med udgangspunkt i målsætningerne samt strategiens anvisninger for energieffektiviseringens bidrag til klimamålene og omstillingen af energisystemet pege på konkrete virkemidler. Strategien skal både forholde sig til eksisterende virkemidler og deres effekt, og anviser nye virkemidler samt anskueliggøre at disse virkemidler er tilstrækkelige til at indfri potentialerne. Instrumenter vil have teknisk, regulativ, økonomisk og oplysende karakter, så der skabes markedsøkonomisk grundlag for investeringer i energieffektive omstillinger i alle sektorer. Strategien bør samtidig forholde sig til markedsfejl, der hæmmer omkostningseffektiv energieffektivisering og anviser løsninger på disse. Virkemidlerne skal fokusere på hele anvendelsessiden i energisystemet, og omfatter ud over reduceret energibehov også fleksibilitet, sektorkobling, overskudsvarme og digitalisering m.v.
- *Hvordan kan digitalisering fremme energieffektivisering og forbrug og udløse nye potentialer?*
Der er gode muligheder for at optimere energianvendelsen ved at udnytte de muligheder, digitalisering åbner op for. Strategien skal pege på områder, hvor man allerede nu kan implementere optimerende løsninger, samt områder, hvor der er behov for mere information og viden. REO har tidligere bidraget med indspil hertil, som med fordel kan benyttes.⁴

3. Danmarks globale aftryk

- *Hvordan kan danske løsninger bidrage til at skabe globale reduktioner gennem eksport af teknologi og danske regulatoriske erfaringer?*
En af de mest effektive måder Danmark kan sikre globale CO₂-reduktioner er gennem eksport af energiteknologi. I 2021 udgjorde Danmarks eksport af energiteknologi og -service (herunder ingeniørrådgivning) ca. 105 mia. kr., hvoraf en stor del knytter sig til energieffektivisering. Danske virksomheder bidrager gennem eksport derfor til realisering af meget store energieffektiviseringer globalt. Dette skyldes blandt andet, at Danmark historisk set har været et foregangsland for energieffektive løsninger, hvilket har fostret et innovativt miljø og gjort landet til et udstillingsvindue for grøn omstilling. Der er behov for en klar strategisk retning, hvis Danmark også i fremtiden skal være globalt udstillingsvindue både inden for eksisterende og nye teknologier til fremme af energieffektivisering. Strategien skal udstikke denne retning.

Governance

Der skal i strategien indgå en struktur for overvågning og opfølgning af fremdriften i strategien. Heri indgår en løbende og systematisk evaluering af virkemidlernes effekt. Dette bør forankres i klimaloven, så der sikres en årlig opfølgning parallelt med opfølgningen på Danmarks klimamål.

Tidsplan

Arbejdet med strategien bør igangsættes hurtigst muligt, og strategien bør være udarbejdet senest 1. januar 2024. Rådet for Energieffektiv Omstilling bør som ministerens rådgivende uafhængige råd, hvis primære opgave er at rådgive ministeren og ministeriet i forbindelse med udvikling, koordinering og gennemførelse af en samlet energispareindsats, inddrages. Dels forud for igangsættelse af arbejdet med at skrive strategien, og dels i på et passende tidspunkt i løbet af skriveprocessen.

⁴ [Anbefalinger til principper for frisættelse af Data.](#)